

Kázání: 136. Jak ukočírovat jazyk

Kdo zlořečí bližnímu, zlořečí tak vlastně samotnému Bohu.

Kázání

Jak ukočírovat jazyk

1. čtení: Žalm 51

- 1 Pro předního zpěváka. Davidův,
- 2 když k němu přišel prorok Nátan, protože vešel k Bat-šebě .
- 3 Smiluj se nade mnou, Bože, pro milosrdenství svoje, pro své velké slitování zahlad' moje nevěrnosti,
- 4 moji nepravost smyj ze mne dokonale, očist' mě od mého hříchu!
- 5 Doznávám se ke svým nevěrnostem, svůj hřích mám před sebou stále.
- 6 Proti tobě samému jsem zhřešil, spáchal jsem, co je zlé ve tvých očích. A tak se ukážeš spravedlivý v tom, co vyřkneš, ryzi ve svém soudu.
- 7 Ano, zrodil jsem se v nepravosti, v hříchu mě počala matka.
- 8 Ano, v opravdovosti máš zalíbení, dáváš mi poznávat tajuplnou moudrost.
- 9 Zbav mě hříchu, očist' yzopem a budu čistý, umyj mě, budu bělejší nad sníh.
- 10 Dej, ať slyším veselí a radost, ať jásají kosti, jež jsi zdeptal.
- 11 Odvrát svou tvář od mých hříchů, zahlad' všechny moje nepravosti.
- 12 Stvoř mi, Bože, čisté srdce, obnov v mém nitru pevného ducha.
- 13 Jen mě neodvrhuj od své tváře, ducha svého svatého mi neber!
- 14 Dej, ať se zas veselím z tvé spásy, podepři mě duchem oddanosti.
- 15 Budu učit nevěrné tvým cestám a hříšníci navrátí se k tobě.
- 16 Vysvobod' mě, abych nebyl vinen krví, Bože, Bože, moje spáso, ať plesá můj jazyk pro tvou spravedlnost.
- 17 Panovníku, otevři mé rty, ať má ústa hlásají tvou chválu.
- 18 Oběť, kterou bych dal, se ti nezalíbí, na zápalných obětech ti nezáleží.

19 Zkroušený duch, to je oběť Bohu. Srdcem zkroušeným a zdeptaným ty, Bože, nepohrdáš!
20 Prokaž dobro Sijónu svou přízní, vybuduj jeruzalémské hradby.
21 Pak se ti zalíbí oběti spravedlnosti, zápaly a celopaly, pak ti budou na oltáři obětovat býčky.

2. čtení: Jakub 3, 1 - 12

1 Nechtejte všichni učit druhé, moji bratři: vždyť víte, že my, kteří učíme, budeme souzeni s větší přísností.
2 Všichni přece mnoho chybujeme. Kdo nechybuje slovem, je dokonalý muž a dovede držet na uzdě celé své tělo.
3 Dáváme-li koňům do huby udidlo, aby nás poslouchali, můžeme tak řídit celé jejich tělo.
4 Nebo si představte lodi: Jsou tak veliké a jsou hnány prudkými větry, ale malé kormidlo je řídí, kamkoli kormidelník chce.
5 Tak i jazyk je malý úd, ale může se chlubit velkými věcmi. Považte, jak malý oheň může zapálit veliký les!
6 I jazyk je oheň. Je to svět zla mezi našimi údy, poskvřňuje celé tělo a ničí celý náš život, sám podpalován pekelným plamenem.
7 Všechny druhy zvířat i ptáků, plazů i mořských živočichů mohou být a jsou kroceny člověkem,
8 ale jazyk neumí zkrotit nikdo z lidí. Je to zlo, které si nedá pokoj, plné smrtelného jedu.
9 Jím chválíme Pána a Otce, jím však také proklínáme lidi, kteří byli stvořeni k Boží podobě.
10 Z týchž úst vychází žehnání i proklínání. Tak tomu být nemá, bratři moji.
11 Což pramen z téhož zřídla vydává vodu sladkou i hořkou?
12 Což může, bratři, fíkovník nést olivy nebo réva fíky? Právě tak nemůže slaný pramen dávat sladkou vodu.

Sestry a bratři,

kdo by neznal jadrné české přísloví „líná huba, holé neštěstí“. Prostě když jednou my lidé umíme mluvit, tak by bylo škoda tuhle schopnost nevyužívat. Na pultech knihkupectví najdete všelijaké sebevzdělávací příručky, které radí, jak si máme asertivně říct o to, co chceme, s čím bychom potřebovali pomoci, nebo jak říct, co se nám nelíbí.

A nutno dodat, že to rozhodně není nic proti ničemu, když se člověk umí ozvat. Ovšem pouze pokud se ozve slušně, jasně a srozumitelně, bez uštěpačného rýpaní si a bez nemístných vtípků na adresu druhých.

Rozhodně neplatí, že když je někdo věřící, tak si musí od druhých nechat na hlavě stípat dříví. Tady bych problém neviděl. Horší to je, když se někdo řídí úslovím „mluví, co mu slina na jazyk přinese“, v jiném podání „co na srdci, to na jazyku“.

Pořekadlo se slinou vnímáme obvykle negativně. Každý už se nejspíš setkal s člověkem, který neustále žvaní, mele a kecá, všechno ví a na všechno má svůj osobitý názor. Druhé pustí ke slovu jen výjimečně a jen proto, aby chytil novou slinu a s vykládáním svých rozumů pokračoval.

S rčením „co na srdci, to na jazyku“ je to ale jinak. Máme pocit, že takový člověk je upřímný, nic netají a všechno řekne tak, jak si to opravdu myslí.

Jenže právě tady leží pověstný zakopaný pes. Bible ví něco o tom, že ta naše lidská srdce jsou často

ošidná a zrádná. Nemusí z nich vycházet jen přátelství, soucit a pravda, ale i nenávisť, lhostejnost a lži. Emoce a upřímnost nejsou žádnou zárukou.

Náš jazyk může nadělat obrovské škody. Záleží na tom, co říkáme. Jakub, autor oběžníku adresovaného prvokřesťanským sborům, o tom nejspíš něco věděl. Hned na začátku svého listu radí, aby byl každý rychlý k naslouchání, ale pomalý k mluvení, pomalý k hněvu. A jestli si někdo myslí, že je zbožný, a přitom nadržuje na uzdě svůj jazyk, klame sám sebe a jeho zbožnost je k ničemu (Jakub 1, 19 a 26).

To, co říkáme, je podle Jakuba jakýmsi barometrem naší zbožnosti. Podle slov, která vypouštíme z úst, ať už nám je přinesla slina nebo vyvěrají z našeho srdce, se dá měřit, jak jsme duchovní. Zajímavá myšlenka, není-liž pravda? Běžně se má za to, že zbožný člověk se pozná podle toho, že chodí do kostela, že se drží církevní nauky, že je náležitě konzervativní, zásadový a nekompromisní vůči všemu, co se mu s jeho vírou příčí.

Jakub to vidí trochu jinak. Úroveň naší spirituality závisí na tom, co říkáme. Náš jazyk, naše slova, rozhodují o tom, jak jsme zbožní, jak jsme blízko Pánu Bohu. Jakub trvá na tom, že víra se musí projevit v činech, v konkrétním jednání, třeba právě ve způsobu naší řeči. Bez toho je víra mrtvá, bez toho je zbožnost, byť navenek impozantní, k ničemu.

A protože ví, co všechno může jazyk způsobit, přijde Jakub hned na začátku dnešního úryvku s naléhavým doporučením: „Nechtějte všichni učit druhé!“ Tenkrát v prvokřesťanských sborech bylo učitelství jedno ze sborových povolání vedle například apoštolování nebo prorokování.

Dnes se nám to většinou všechno smršlo do činnosti jedné osoby – kazatele. Měl by mít apoštolsky misijní drive, měl by mít schopnost prorocky nahlížet a hodnotit širší společenské dění, měl by mít dobrou znalost Písma a vyučovat ostatní.

Ne každý má talent misionáře nebo proroka, relativně nejsnazší je přečíst si pár biblických veršů a pár brožurek a tvářit se jako učitel. Proto se také v prvokřesťanských sborech brzy na mnoha místech vyvojili právě učitelé. V korintském sboru se například utvořilo několik partiček, přičemž každá z nich navazovala na jiného učitele, a všechny dohromady se překřížovaly, přely a vzájemně se odsuzovaly.

Vedle toho se našli také učitelé, kteří cestovali od sboru ke sboru a lanařili věřící pro své jediné správné pochopení evangelia. Ti, kdo se nepřidali, byli v jejich očích na scestí, odsouzeni k záhubě, tehdejším slovem „prokletí“.

Nepřipomíná nám to také naši dobu? I dnes se najde mnoho nejrůznějších často samozvaných učitelů, kterým jde o vlastní prestiž, dobré bydlo nebo jen slepě uvěřili nějaké té nesnášenlivé ideologii. Potkáme se s nimi nejen v církvích, ale třeba i v politických stranách a hnutích nebo na sociálních sítích.

Dnešní doba, zahlcená informacemi a dezinformacemi všeho druhu, plodí víc než kdy předtím lidi, kteří si myslí, že mají patent na pravdu, a ve střetu s jiným názorem neznají slitování. Koneckonců, už Ježíš předpovídal, že řady falešných proroků se budou spíš množit než ubývat.

Proto Jakub se vši naléhavostí píše: „Nechtějte všichni učit druhé!“ Ten, kdo učí, kdo předává informace o tom, jak se věci mají, nese totiž větší odpovědnost. Tady musí jít osobní prestiž nebo dobré bydlo stranou. Hodí se sem trochu pozměněný výrok připisovaný dobrému vojákovi Švejkovi: „Mlčte! Vždyť jsou tu lidi!“

Slova mají totiž obrovskou moc, dokážou vyvolávat nenávisť a strach, dokážou ničit, vylučovat a

odsuzovat. Proto Ježíš říká, že ten, kdo svými slovy přivede lidi na scestí, by si měl na hlavu nasadit mlýnský kámen, skočit do vody a utopit se. Tak vážné to celé je.

„Nechtějte všichni učit druhé!“ slyšíme Jakuba. Proč? Protože „všichni přece mnoho chybujeme“, klopýtáme, propadáme iluzím o sobě samých, věříme nesmyslům a jednáme v rozporu s evangeliem.

Být učitelem se v tomto kontextu jeví jako velice náročný úkol. Slova mají prostě obrovskou moc. Asi takovou jako má udidlo, kterým se ovládají koně. Nebo jako má kormidlo, kterým se ovládají lodě. Jeden nekompetentní nebo zlý jazyk může ovládnout celé sborové společenství. Jeden sebestředný nebo pomýlený jazyk může ovládnout celou společnost.

Lidé si jen stěží mohou udělat vlastní názor, nemají na to čas a často nemají po ruce ani náležité informace. Je pro ně jednodušší přijmout argumenty dostatečně vemlouvavého, rádoby upřímného jazyka, který přece „ví, co říká“. Jakub upozorňuje, že se to stává.

Falešní učitelé, kteří prosazují vlastní agendu tím, že všechno zlo svádějí na druhé, byli běžní tenkrát jako dnes. Jazyk, ten zdánlivě nepatrný plamínek, se může snadno stát zdrojem pekelných požárů, kdy lehne popelem klidně celý sbor, církev nebo společnost.

Jo, jo, povzdechne si Jakub, my lidi dokážeme zkrotit pomalu všechna zvířata, ale své jazyky krotit neumíme. Je to paradox: stejným jazykem žehnáme i proklínáme, stejným jazykem vyjadřujeme solidaritu i nenávisť, stejným jazykem pozvedáme i srážíme k zemi. Copak je tohle normální? Copak může téct z kohoutku voda sladká i hořká současně? Copak můžeme jedny milovat a druhé posílat k čertu?

Vždyť všichni lidé bez rozdílu byli stvořeni k Božímu obrazu, uvažuje Jakub. Kdo zlořečí bližnímu, zlořečí tak vlastně samotnému Bohu. Ne, to nedává smysl. Proto stojí za to dát si tu práci a snažit se náš jazyk nějak ukočírovat, ukormidlovat, ochočit. Není to jednoduché a je to dost práce na celý život.

Jak na to? Tady je každá rada drahá. Někdy pomůže, ve chvíli, kdy nám slina něco pohrdavého, ponižujícího nebo odsuzujícího přinese na jazyk, „držet jazyk za zuby“. Někdy pomůže připomenout si české přísloví „jazyk nechávej doma a uši venku“. Nebo rada jednoho řeckého filozofa, že je lepší zaškobrtnout nohama než jazykem.

Ježíš jednou na adresu učitelů, kteří si bohorovně mysleli, že všechno vědí a mohou tak druhé lidi masírovat, urážet a vylučovat, řekl: „Čím srdce oplývá, tím ústa přetéka.“ A tady jsme se ocitli zpátky tam, kde jsme dneska začínali. U našeho přísloví, které vyjadřuje úplně to samé: „co na srdci, to na jazyku“.

Všechno je to totiž o našem lidském srdci. Pokud bude oplývat vírou, nadějí a láskou, pak se jazyka a jeho projevů nemusíme bát. Nechat si vyčistit srdce pomůže určitě ze všeho nejlíp. Jazyk se potom přizpůsobí.

Nezbývá, než se spolu s žalmistou obrátit na nejlepší čistírnu široko daleko:

„Stvoř mi, Bože, čisté srdce, obnov v mém nitru pevného ducha“ (Žalm 51, 12).

I tady platí ono české přísloví „líná huba, holé neštěstí“. Kdo neprosí, nemůže totiž ani nic dostat.

PeČ

SPCH 12. 9. 2021

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté – Česká republika](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj baptistických sborů](#)